

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Skepptuna skola i
Sigtuna kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Skepptuna skola avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 3. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, i flera delar men utvecklingsområden finns eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Skepptuna skola i Sigtuna kommun **i flera delar** uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Använd läroböcker och andra läromedel på ett varierande sätt och som möter elevernas olika förutsättningar och behov.
- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 21 augusti 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer 2025:11402 i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel

Här har Skolinspektionen granskat följande:

- Lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang, progression och ämnesintresse i undervisningen
- Lärarnas instruktioner till eleverna för användningen av läroböcker och andra läromedel i undervisningen
- Lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel utifrån elevernas olika förutsättningar och behov
- Lärarnas arbete för att eleverna ska kunna använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärarna i varierande grad använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang och överblick i de ämnen och moment som eleverna läser. Granskningen visar att det till viss del finns ett medvetet arbete gällande användningen av läroböcker och andra läromedel som möjliggör progression i elevernas lärande och som bidrar till att eleverna vill lära sig mer.

Av granskningen framgår att lärarna delvis använder aktuella och relevanta läroböcker anpassade efter läroplanen för att planera och strukturera sin undervisning. Det framgår vidare att lärarna inte använder andra läromedel i någon större utsträckning i undervisningen. Av intervjuer med lärare framkommer att lärarna i årskurserna 3–6 använder läroböcker i undervisningen i alla teoretiska ämnen. Lärarna i årskurserna 1–2 använder läroböcker eller andra läromedel under lektionerna i ämnet matematik, men i övriga teoretiska ämnen använder de endast läroböcker och läromedel i planeringen av undervisningen. Enligt lärarna använder de istället andra lärverktyg såsom genomgångar och material de själva utarbetat men även olika typer av filmer. Av intervjuer framgår därutöver att lärarna i årskurserna 3–6 genomgående använder lärarhandledningar, samtidigt som lärarna i årskurserna 1–2 använder sådana genomgående i betydligt mindre omfattning.

Av granskningen framgår vidare att de läroböcker som lärarna använder i årskurserna 3–6 i ämnet religionskunskap och i de naturorienterande ämnena inte är uppdaterade sedan införandet av den nya läroplanen för grundskolan (Lgr 22). Lärarna uppger att de vid tidigare inköpsomgångar inte haft tillräckligt med medel för att köpa in uppdaterade läroböcker i alla ämnen och att de därför prioriterat att inte köpa in nya läroböcker i ämnet religionskunskap för årskurserna 4–6. Lärarna berättar däremot att skolan nyligen uppdaterat sina läroböcker i de naturorienterande ämnena, men att dessa var anpassade efter den föregående läroplanen. Enligt lärarna ser de därför till att komplettera med exempelvis andra lärverktyg där de ser att läroböckerna inte överensstämmer med innehållet i den nya läroplanen.

Det framgår vidare av granskningen att lärarna till viss del använder läroböcker eller andra läromedel som ett stöd för att skapa progression i elevernas lärande under läsåret. Av intervjuer framkommer att lärarna i årskurserna 3–6 använder läroböcker eller andra läromedel på ett genomarbetat sätt för att skapa progression i elevernas kunskapsutveckling i flertalet teoretiska ämnen. Exempelvis berättar lärarna i årskurserna 3–6 att de använder läroböckerna för att strukturera undervisningen och ge eleverna en överblick över ämnets innehåll samt för att tydliggöra vad ett arbetsområde omfattar. Lärarna i årskurserna 1–2 uppger att de använder läroböcker och andra läromedel i begränsad utsträckning i undervisningen och att de därför inte nyttjar dessa resurser för att skapa progression i elevernas kunskapsutveckling samt för att stimulera elevernas intresse för ämnet. Lärarna i årskurserna 1–2 berättar vidare att de frångått läroböcker eller andra läromedel i undervisningen i flera teoretiska ämnen eftersom de behöver arbeta mer fokuserat med att utveckla elevernas läsförmåga och läsförståelse. För detta ändamål använder de främst lärverktyg som de tagit fram i samarbete med rektor, speciallärare, specialpedagog och skolbibliotekarie.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i den mån de använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna hur de ska använda dessa.

Av granskningen framgår att lärarna ger tydliga instruktioner till eleverna hur de ska arbeta med läroböcker samt med de tillhörande läs- och arbetsböckerna. I lärarintervjuerna framkommer att lärarna för gemensamma diskussioner i arbetslagen kring användning av läroböcker och andra läromedel samt även om hur de ska instruera eleverna att använda läroböckerna och annat undervisningsmaterial. Exempelvis ger lärarna instruktioner i hur eleverna hittar sammanfattningar, begreppsförklaringar och arbetsuppgifter i läroböckerna. Elever i

årskurserna 5–6 uppger att de brukar turas om att läsa högt ur läroböckerna under lektionerna samt att lärarna går igenom och förklarar svåra ord och begrepp som finns i läroböckerna. Detta bekräftas av lärarna som berättar att de ofta arbetar med exempelvis stafettläsning och att de då stannar upp vid läroböckernas ämnesspecifika begrepp och reder ut dessa tillsammans med eleverna.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärarna till viss del använder läroböcker eller andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar. Det finns lärare på skolan som istället använder andra lärverktyg då de bedömer att läroböcker eller andra läromedel inte möter de aktuella elevernas behov. Läromedelsanvändningen på skolan är i begränsad utsträckning varierad.

Av granskningen framgår att det skiljer sig åt hur lärarna använder läroböcker och läromedel för att möta elevernas olika behov. Lärarna i årskurserna 3–6 ser överlag till att eleverna får använda läroböcker eller andra läromedel på ett varierande sätt som möter olika behov och förutsättningar. I lärarintervjuerna framgår att elever i årskurserna 3–6 använder läroboken som en bas i undervisningen och att eleverna växlar mellan att arbeta på egen hand i läroboken och tillsammans genom exempelvis stafettläsning eller genom pararbete. Enligt lärarna innehåller vissa läroböcker uppgifter och texter med olika svårighetsnivå. Vid behov kompletterar lärarna med andra uppgifter och texter utifrån elevernas behov. Det förekommer också att lärarna kompletterar med andra typer av uppgifter och utmaningar om eleverna behöver det. Det framgår emellertid av lärarintervjuerna att nästan samtliga elever i årskurserna 5–6 använder en lärobok i ämnet engelska som är avsedd för elever i årskurs 5 då lärarna anser att den läroboken passar elevgruppen. Elever i årskurserna 5–6 berättar dock vid intervju att det finns elever som upplever att läroboken i engelska inte är tillräckligt utmanande och att detta har en negativ inverkan på deras motivation i ämnet. Det framkommer också i intervjuer med lärare att flera elever i årskurserna 1–2 inte upplever läroboken i ämnet matematik som tillräckligt utmanande. Enligt lärarna saknar läroboken indelning i olika svårighetsnivåer och de uppger att de därför behöver komplettera med andra typer av lärverktyg för att kunna utmana eleverna ordentligt. Lärarna berättar vidare att de ser ett behov av att köpa in läroböcker i matematik som ger bättre förutsättningar att utmana och skapa progression i lärandet hos eleverna. Vidare framgår att eleverna i årskurserna 1–2 sällan använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen i andra ämnen än matematik eftersom rektorn, lärare och

personal vid skolans elevhälsa upplever att undervisning byggd på andra lärverktyg blir mer följsam utifrån elevernas behov.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har tillgång till och har möjlighet att använda läroböcker eller andra läromedel utanför lektionstid i de årskurser och ämnen där sådana används samt att lärarna ger instruktioner kring hur läroböckerna och läromedlen då ska användas.

Av granskningen framgår att eleverna har tillgång till de läroböcker som de använder i undervisningen även utanför lektionstid. I intervju med elever och lärare framkommer att eleverna exempelvis kan använda dessa läroböcker under extra studietid samt att de har möjlighet att ta hem läroböcker vid läxor och inför olika bedömningsuppgifter. Av intervjuerna framgår också att eleverna i samband med läxor eller inför prov får tydliga instruktioner av lärarna hur de ska använda sina läroböcker eller läromedel. Enligt intervjuade elever brukar lärarna uppmuntra dem att ta hem sina läroböcker för att repetera delar som de redan genomfört på skolan och för att studera inför prov. Av lärarintervjuerna framgår att elever i årskurserna 1–2 endast ges möjlighet att ta hem läroböcker eller andra läromedel i ämnet matematik, då de inte använder sådana i undervisningen i något annat teoretiskt ämne.

Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel

Här har Skolinspektionen granskat följande:

- Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel
- Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel
- Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel
- Rektorns arbete för att se till att lärarna utvärderar och utvecklar arbetet gällande läroböcker och andra läromedel

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn delvis leder och samordnar arbetet med att se till att alla elever får tillgång till de läroböcker och andra läromedel de behöver för att utvecklas och nå utbildningens mål.

Av granskningen framgår att rektorn har viss insyn i tillgången till läroböcker samt hur lärarna använder läroböcker och andra läromedel i undervisningen. Rektorn uppger i intervju att det överlag finns god tillgång till läroböcker och andra läromedel på skolan samt möjligheter att köpa in nya när det uppstår behov. Rektorn känner dock inte i detalj till i vilken utsträckning lärarna faktiskt använder läroböcker och andra läromedel i olika ämnen och årskurser. Enligt rektorn har dock skolan som gemensam målsättning att läroböcker och andra läromedel ska användas mer i undervisningen för de äldre eleverna än de yngre. Rektorn känner till att lärarna i undervisningen använder läromedel som inte är uppdaterade sedan införandet av den nya läroplanen och att det beror på att lärarna inte upplevt det nödvändigt att köpa in uppdaterade läroböcker i samtliga ämnen.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som de kan använda för att eleverna ska nå utbildningens mål.

Av granskningen framgår att rektorn säkerställer att lärarna får förutsättningar att välja och köpa in läroböcker eller andra läromedel inklusive tillhörande lärarhandledningar som överensstämmer med gällande kurs- och läroplaner. Av intervjuer med lärare framgår att lärarna för en kontinuerlig dialog om val av läromedel i sina respektive arbetslag. Det framgår också att det främst är i slutet av läsåret som lärarna beslutar om inköp av nya läromedel. Lärarna samverkar inför beställning av nya läromedel såväl inom som mellan arbetslagen. Av intervjuer med lärarna framgår att de i dessa samtal bland annat utgår ifrån didaktiska överväganden, elevernas behov och resultat samt organisatoriska förutsättningar inför kommande läsår. Exempelvis tar lärarna hänsyn till hur eleverna presterat i föregående årskurser samt vilka delar lärarna identifierat att eleverna behöver träna mer på.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika behov och kunskapsprogression samt till skolans organisatoriska förutsättningar.

Av granskningen framgår att rektorn leder ett arbete för att stärka likvärdigheten inom skolan gällande lärares användning av läroböcker och andra läromedel. Rektorn och lärarna uppger i intervjuer att de gjort en gemensam översyn av hur lärarna ska arbeta för att främja elevernas kunskapsutveckling och läsförmåga. Som en del i detta har skolpersonalen beslutat att frångå läroböcker i undervisningen i flertalet teoretiska ämnen i årskurserna 1–2 samt endast i undantagsfall använda läromedel. Rektorn berättar att lärarna i årskurserna 1–2 istället för läroböcker och läromedel använder elevanpassade arbetsmaterial som tas fram i samverkan mellan lärare, elevhälsoteamet och skolbibliotekarien. Lärare och rektorn uppger att läroböcker och andra läromedel har en mer central roll i undervisningen i årskurserna 3–6, men att även lärarna som undervisar dessa elever uppmuntras att "tänka utanför boxen" och våga använda andra typer av läromedel och upplägg i undervisningen. Rektorn uppger att skolans upplägg medför en ökad arbetsbelastning för lärare, men att fördelen är att undervisningen blir mer dynamisk och anpassningsbart. Rektorn framhåller också att upplägget tillåter att undervisningen kan utgå från elevernas behov och kunskapsutveckling samt skolans organisatoriska förutsättningar snarare än läroböckernas förutbestämda upplägg.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevernas utveckling mot att nå målen.

Av granskningen framgår att rektorn följer upp hur läroböcker och läromedel används i undervisningen genom återkommande klassrumsbesök under läsåret, i samtal med lärare och genom mer formella utvärderingar som genomförs i slutet av läsåret. Lärarna uppger att de vid slutet av varje läsår gör olika slags utvärderingar som berör elevernas kunskapsutveckling, hur de använder läroböcker och läromedel hur tillgången till dessa ser ut på skolan. Rektorn har utifrån dessa utvärderingar bland annat sett ett behov av att inta en mer flexibel hållning och i vissa fall till och med frångått att använda läroböcker och läromedel i

undervisningen. Lärare och rektorn uppger också att de ser ett behov av att uppdatera läroböckerna i matematik. Detta för att skapa en tydligare röd tråd i undervisningen i ämnet som sträcker sig över årskurserna samt att den nuvarande läroboken inte är tillräckligt utmanande för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Identifierade utvecklingsområden

Det varierar i vilken omfattning lärarna använder läromedel

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har inom givna ramar ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Vidare anger läroplanen att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Granskningen visar att det varierar mellan årskurser och ämnen i vilken omfattning lärarna använder läroböcker, vilket påverkar elevernas möjligheter att förstå sammanhang, följa progression och utveckla sitt intresse för ämnet. Exempelvis använder lärarna i delar av verksamheten i hög grad av muntliga genomgångar och eget producerat material. Detta innebär att eleverna inte alltid får en överblick över arbetsområdenas innehåll eller tydligt stöd i att förstå vad som är centralt i lärandet. Variationerna i hur lärarna använder läroböcker och andra läromedel gör att elevernas förutsättningar att utveckla ämnesförståelse och motivation

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

riskerar att skilja sig åt beroende på stadium och ämne. Det skiljer sig också åt i vilken utsträckning lärarna ger eleverna instruktioner om hur läromedel ska användas, vilket gör att eleverna inte alltid får det stöd de behöver för att arbeta självständigt och förstå hur materialen hänger ihop över tid. När instruktioner i hög grad är muntliga och knutna till varierande material kan eleverna få svårt att skapa en tydlig struktur i sitt arbete och veta hur de ska förbereda sig inför prov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker eller andra läromedel samt att lärarna medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur och uppgifter. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Det kan innebära att läroböcker och andra läromedel utgör stommen i undervisningen och skapar en röd tråd genom lektioner och läsårsplaneringen. Det kan exempelvis handla om att lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett medvetet och genomtänkt sätt för att skapa sammanhang och överblick i undervisningen. Det kan även innebära att använda läroboken eller andra läromedel som ett stöd i undervisningen för att skapa progression i elevernas lärande i ämnet under läsåret.³

Arbetet med att anpassa läromedel till elevers olika förutsättningar och behov saknar en gemensam struktur på skolan

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Använd läroböcker och andra läromedel på ett varierande sätt och som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg](#) - Skolverket hämtad 2026-02-10

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

erfarenheter, språk och kunskaper.⁵ I läroplanen finns riktlinjer om användning av läromedel.⁶ Av läroplanen framgår vidare att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har inom givna ramar ett särskilt ansvar för att alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁷

Granskningen visar att arbetet med att anpassa läroböcker och andra läromedel till elevernas olika förutsättningar och behov varierar inom skolenheten och saknar en gemensam struktur. Det framgår av granskningen att lärarna i delar av verksamheten använder läromedel flexibelt och på flera nivåer för att möta elevernas olikheter, medan anpassningar i andra delar främst sker genom egenproducerat material, lärverktyg eller muntliga stödstrukturer. Detta innebär att eleverna får olika förutsättningar att ta del av anpassade läromedel och att anpassningarna inte alltid följer en sammanhållen struktur över tid. När lärarna använder läromedlen på skilda sätt inom skolenheten och inte systematiskt stödjer elevernas behov riskerar undervisningen att bli mindre likvärdig och att elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt begränsas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Detta kan innebära att lärarna ser till att eleverna får använda tillgängliga läroböcker och andra läromedel med exempelvis alternativa uppgifter, texter och annat material för att möta elevers behov och förutsättningar exempelvis genom en följsam och dynamisk undervisning utifrån elevers olika behov. Det kan också handla om att använda läroböcker och andra läromedel i undervisningen för att möta elever i behov av stödinsatser och för elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling och som behöver utmaningar. Lärarna kan även använda läroböcker och andra läromedel på ett varierande sätt så att eleverna har möjlighet att utvecklas självständigt, arbeta enskilt och utveckla kunskaper tillsammans i klassrummet.

⁵ Lgr 22 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

⁶ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper Riktlinjer och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

⁷ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Elevernas möjligheter att använda läromedel utanför lektionstid är i vissa delar begränsade

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸ Läroplanen anger att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.⁹ Av förarbetena framgår att formuleringen att eleverna ska "ha tillgång till" de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.¹⁰

Granskningen visar att elevernas möjligheter att använda läroböcker och andra läromedel utanför undervisningstid varierar inom skolenheten och i vissa delar är begränsade. När undervisningen till stor del bygger på lärarproducerat material och läroböcker inte används som en återkommande del av arbetet, finns risken att eleverna i praktiken inte ges likvärdiga förutsättningar att repetera, fördjupa eller befästa sina kunskaper på egen hand. Avsaknaden av läroböcker att ta med sig hem innebär att elevernas möjligheter att förbereda sig inför prov och uppgifter, eller att återgå till genomgångna moment, skiljer sig åt. Detta riskerar leda till att eleverna inte ges likvärdiga möjligheter till självständigt lärande och fortsatt kunskapsutveckling utanför lektionstid.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god

⁸ 10 kap. 10 § skollagen (2010:800)

⁹ Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper.

¹⁰ Prop. 2023/24:21 s. 46.

kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför undervisningstid. Detta kan innebära att lärarna i större utsträckning ger eleverna tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid exempelvis för repetition och fördjupning. Det handlar om att eleverna kan ta med läroböcker och andra läromedel hem för att repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper. Lärarna kan även ge eleverna adekvata instruktioner hur de ska använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, exempelvis genom att beskriva för eleverna hur deras arbete med läxan kommer att gå till. Det kan även innebära att lärarna i större utsträckning uppmuntrar eleverna att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid för att exempelvis repetera kunskapsinnehåll eller kontrollera sina kunskaper. Skolverket har material om läxor som kan användas i detta.¹¹

Rektorns styrning av arbetet med att säkerställa att det finns ändamålsenliga läromedel på skolan är begränsad

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har inom givna ramar ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹²

¹¹ [Läxor - Skolverket](#) hämtad 2026-02-10

¹² Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan årskurser och ämnen huruvida lärarna använder tryckta läroböcker i undervisningen. Av granskningen framgår att det finns en målsättning på skolan att elever i årskurserna 3–6 ska använda läroböcker i undervisningen i teoretiska ämnen medan undervisningen i årskurserna 1–2 istället främst ska vila på lärarproducerade material, muntliga genomgångar och andra typer av lärverktyg. Detta kan leda till att undervisningen inte blir likvärdig utan varierar beroende på lärarens individuella preferenser, i stället för att följa en gemensam pedagogisk linje.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Det handlar om att rektorn tar ett mer aktivt ansvar och styr och leder arbetet med att säkerställa att det finns tillgång till relevanta, aktuella och pedagogiskt ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Det kan exempelvis innebära att fördela medel utifrån vilka inköp som behöver göras i olika ämnen och årskurser. Det kan också handla om att rektorn ser till att det finns en enhetlighet eller gemensamma målsättningar för tillgången till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. Exempelvis att elever i de yngre åldrarna i första hand har tillgång till läroböcker och att andra läromedel, om de används, främst är för elever i de högre årskurserna.

Det saknas riktlinjer för arbetet med likvärdighet gällande användningen av läromedel skolan

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹³ Av

¹³ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800).

förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.¹⁴ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.¹⁵ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.¹⁶ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁷ Vidare framgår att rektorn inom givna ramar har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁸

Granskningen visar att rektorn inte styr och leder arbetet med användningen av läroböcker och andra läromedel för att säkerställa likvärdighet i användningen av läroböcker och andra läromedel inom skolenheten. Det saknas riktlinjer och en sammanhållen plan för hur läromedel ska användas på skolenheten, vilket innebär att arbetssätten skiljer sig åt mellan stadier och ämnen. När rektorn inte följer upp eller analyserar hur läromedel används, eller hur de möter elevernas olika behov, riskerar undervisningen att bli ojämlig och sakna progression och röd tråd. Avsaknaden av ett samordnat arbete gör att elevernas tillgång till ändamålsenliga läromedel varierar och att skolans möjligheter att säkerställa likvärdiga förutsättningar för lärande begränsas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel. Det handlar om att uppmärksamma och leda arbetet med användningen av läroböcker och andra läromedel som ett verktyg för att stärka likvärdigheten och kvaliteten i undervisningen på skolenheten samt exempelvis se till att det finns ett gemensamt och medvetet arbete och en röd tråd i användningen mellan stadierna på skolan. Det kan även innebära att rektorn leder arbetet med lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen så att eleverna får använda dessa på ett sätt som främjar kunskapsutvecklingen.

¹⁴ Prop. 2023/24:21 s. 30.

¹⁵ 1 kap. 9 § skollagen.

¹⁶ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

¹⁷ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

¹⁸ 19 Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar.

På Skolinspektionens vägnar

X Marcus Rönnegård

Beslutsfattare
Signerat av: Marcus Rönnegård

X Anders Haglund

Föredragande
Signerat av: Anders Haglund

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Britta Seeger och Robert Östberg deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²⁰:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.²¹

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.²² I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.²³

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

²⁰ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

²¹ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

²² Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

²³ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.²⁴

²⁴ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Skepptuna skola den 21 januari 2026. Besöket genomfördes av utredarna Anders Haglund och Britta Seeger.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Sigtuna kommun med grundskola, årskurserna F – 6. På skolenheten går 88 elever. Förskoleklassen har inte ingått i granskningen.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En digital intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp för hög kvalitet i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	